

Rovdjurspolitiken behöver bred

Miljöminister Andreas Carlgren har ansvar för bevarande av hotade arter. Han redogör för sin syn på frågor kring de stora rovdjuren via mejlsvar till Ylva Lindberg från Våra Rovdjur. Att rovdjuren är en rikedom för landet håller miljöministern med oss om. Samtidigt uttrycker han en ambitionsnivå för antalet rovdjur som får finnas här, som ligger vid gränsen för att förhindra utrotning. Lättnader i skydds jakt menar miljöministern ska både minska den illegala jakten och öka rovdjurspolitikens legitimitet.

Andreas Carlgren, Sveriges miljöminister

av djur- och naturliv. Jag är övertygad om att det går att kombinera näringsverksamhet med natur- och miljöhänsyn. Många mindre näringsidkare inom rennäring och djurhållning är idag mer utsatta på grund av bland annat rovdjursstammen och därför är det naturligt att man i lagstiftningen tar hänsyn till deras villkor.

Den lilla skandinaviska vargstammen är extra sårbar på grund av den kraftiga inaveln. Kommer du att vidta några åtgärder för att tillföra den nytt genetiskt material?

– Det finns med i rovdjursutredningens uppdrag att analysera spridningsvägar mellan den finsk-ryska och den mellanskandinaviska vargstammen och föreslå de åtgärder som behövs. Vi ska noga analysera och pröva de förslag som vi får.

Har du några tidigare erfarenheter av rovdjur?

– Jag har alltid varit intresserad av miljö och natur. Det var det miljöengagemanget som ledde in mig i politiken.

Har du som miljöminister hunnit sätta dig in i läget för de svenska rovdjursstammarna och hoten mot dem?

– Ja, speciellt när vi nu i våras beslutade att stärka rovdjurspolitiken genom att utöka skyddet av tamdjur mot rovdjursangrepp. Beslutet är ett sätt att nå långsiktig legitimitet för rovdjurspolitiken och hindra tjuvjakten. Jag ser fram emot en än större diskussion om politiken när rovdjursutredningen senare presenterar sin utredning.

På senare tid har det varit mycket fokus på klimatförändringen och dess konsekvenser för människans miljö. Finns det risk för att frågan om överlevnad för några rovdjursstammar hamnar i skuggan av detta?

– Tvärtom! Jag tror att det stora intresset för klimatet också kan ge större intresse för natur, rovdjur och biologisk mångfald. I den tredje rapporten från FN:s klimatpanel som kom för några månader sedan lyfts just kopplingen mellan klimatförändringar och hoten mot den biologiska mångfalden fram. Klimatförändringarna är enligt rapporten i global skala ett av de stora hoten

mot den biologiska mångfalden. Det finns ett stort intresse för natur och djur hos det svenska folket och i det politiska samtalet. Jag är inte orolig för att vi skall tappa bort rovdjursfrågan.

Hur ser du själv på vikten av artbevarande?

– Självfallet stor. Det är därför vi har höga ambitioner. Vi ska skapa ett system där vi för första gången skyddar hotade stammar med långsiktig förvaltning. De etappmål som beslutats av riksdagen för rovdjursstammarnas utveckling gäller och ska uppnås. Vi har gjort och kommer att göra de förändringar som behövs för att nå en långsiktig legitimitet och förhindra tjuvjakt. Ett steg var tillägget till paragraf 28 för att skydda tamdjur. Vi vill arbeta för att hitta bästa möjliga former för den regionala förvaltningen. Rovdjursutredningen kommer att bli viktig i den fortsatta utvecklingen av rovdjurspolitiken.

Alla företag i landet måste anpassa sig till vad naturen tål. Många tvingas lägga ner verksamheter som inte går att förena med miljölagstiftningen. Varför för man ett omvänt resonemang när det gäller rennäring och annan djurhållning där näringsidkaren istället kompenseras när naturen påverkar hans verksamhet?

– Vi behöver utveckla en balans mellan brukande och bevarande, och kunna utveckla näringsverksamhet samtidigt med utveckling

Vi delar ju vår vargstam med Norge. Har du kontakt med din norska kollega i dessa frågor och vad anser du om Norges förvaltning av vargstammen?

– Jag kommer att ta initiativ till att diskutera vargutvecklingen med min norska kollega. Det är viktigt att vi har ett bra samarbete mellan länderna för bästa utveckling av vargstammen.

Våra stora rovdjur och då framförallt vargen diskuteras alltid utifrån ett väldigt problemorienterat perspektiv. Kan du istället se det faktum att de nu återhämtar sig från nära utrotning som en rikedom för landet?

– Jag menar att det är det. Det är därför vi har den rovdjurspolitik och de etappmål vi har, som vi är politiskt överens om. Utvecklingen har varit positiv för rovdjursstammarna. För bara några årtionden sedan kunde vi knappt drömma om de rovdjursstammar som vi har i dag. Det är en stor rikedom för landet.

Om man hårdrar det kan man säga att din kollega jordbruksministern ser rovdjuren som problem medan din uppgift är att värna om dem. Vem vinner i den intressekonflikten?

– Att rovdjurspolitiken har bred legitimitet och att rovdjursstammarna utvecklas enligt riksdagens mål är en ambition för hela re-

legitimitet enligt miljöministern

geringen, och därmed både för mig och för Eskil. Jag upplever ingen intressekonflikt.

Den i våras beslutade ändringen av §28 i jaktlagstiftningen som innebär att man får skjuta ett rovdjur var som helst om man befärs ett angrepp på till exempel en hund, har ju kritiserats hårt från bland annat åklagarhåll, då den gör det nästan omöjligt att bevisa ett jaktbrott. Har du några förslag på hur åklagare ska kunna göra detta?

– Det är tydligt uttryckt att ett skjutet rovdjur inte får flyttas utan medgivande från polisen och en brottsutredning ska göras om det finns misstanke att rovdjuret skjutits utan att man först försökt skrämma det. Naturvårdsverket ska utvärdera rättsställningen.

Tillägget till paragraf 28 var viktigt, för att ta hänsyn både till naturintressen och intressen hos djurägare, och därmed viktigt för rovdjurspolitikens legitimitet. Med tillägget har vi gett ett stort ansvar till tamdjursägarna. Tillägget är tidsbegränsat och kräver aktivt beslut av regeringen för fortsättning. Konsekvenserna ska noga utvärderas av Naturvårdsverket tillsammans med Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten.

Så du menar att åklagaren istället för att kunna bevisa jaktbrott måste nöja sig med att lita på vapenbäraren?

– Det ligger inte i vad jag sa om att: Brottsutredning ska göras vid misstanke om brott. Tillägget är tidsbegränsat. Rättsläget ska utvärderas av Naturvårdsverket. Regeringen måste ta aktivt ställning för en fortsättning.

Det är nu upp till alla intressen att visa att det här är förändring som gör det möjligt att ha höga mål för rovdjurspolitiken och skydda tamdjur. Jag har varit tydlig från början: sker missbruk eller om det visar sig att exempelvis vargstammen börja minska blir det ingen fortsättning efter prövotiden.

Du har nu flera gånger talat om rovdjurspolitikens legitimitet. Kan du förklara vad du menar med det, är inte politiska beslut och gällande lagar legitima även om någon intressegrupp inte tycker att de är bra?

– Min ambition är att vi ska skapa ett system där vi för första gången skyddar hotade stammar med långsiktig förvaltning. För att uppnå det behövs stöd från flera olika håll i samhället.

Vad ser du som de största hoten mot våra rovdjur?

– En viktig fråga är illegalt dödande av rovdjuren.

Vilka konkreta åtgärder är planerade för rovdjurspolitiken?

– Jag tänker inte föregå utredningen om de stora rovdjuren. Den ska först få göra sina bedömningar och lämna de förslag som den anser behövs. Vår ambition är tydlig: vi ska ha levande populationer rovdjur.

Är det några åtgärder på gång för att stoppa den illegala jakten på stora rovdjur?

– Tillägget till paragraf 28 var ett viktigt steg för att hindra illegal jakt. Det illegala dödandet är ett av de större hoten mot våra rovdjur och därmed ett av rovdjursförvaltningens besvärligaste problem. Naturligt nog är detta en viktig fråga även för rovdjursutredningen och Brottsförebyggande rådet ska presentera en rapport om jaktbrott efter sommaren.

”Rovdjurspopulationerna ska vara så stora som behövs för att inte riskera att arten dör ut.”

”Ett viktigt steg för att hindra illegal jakt” kan missuppfattas som om det är fråga om en lagskärpning mot illegal jakt. Enligt Riksåklagaren underlättar förändringen istället illegal jakt eftersom man inte behöver styrka med en skada på tamdjuret att något anfall skett. Tror du verkligen att de människor som dödat rovdjur kommer sluta med det för att man nu kan göra det legalt, eller åtminstone utan påföljd?

– Du får inte jaga rovdjur. Det blir inte fritt fram. Det handlar om att i nödvärn få skydda sina tamdjur, efter att först försökt skrämma rovdjuret.

I Minnesota har man cirka 3000 vargar inom ett område ungefär så stort som en femtedel av Sverige. Spanien har 2000, Kanada som du väl besökt nyligen har 50-60 000. Hur kan det komma sig att de som framställer drygt hundra vargar i vårt land som ett jättestor problem fått ett sådant gehör politiskt?

– Givetvis bör man ta det som människor uttrycker på allvar. Många har uttryckt en frustration över att tidigare inte kunnat skydda djur på till exempel fåboden eller i skogsarbete. Det riskerar att undergräva trovärdigheten i rovdjurspolitiken.

Det är ju ändå ett litet fåtal människor som uttrycker detta medan majoriteten är klart positiv till rovdjur. Stärks inte

trovärdigheten mer av att ta majoritetens vilja på allvar?

– Min ambition är att vi ska skapa ett system där vi för första gången skyddar hotade stammar med långsiktig förvaltning. För att uppnå det behövs stöd från flera olika håll i samhället.

Jägareförbundet anförtröddes statens allmänna uppdrag för jakt och viltvård 1938. Sedan dess har synen på natur- och miljövård ändrats radikalt. Tycker du inte att det är dags att släppa in andra aktörer än en intresseorganisation med enbart ett jaktligt perspektiv på frågorna?

– Jag utesluter inte förändringar när vi ser över rovdjurspolitiken. När det allmänna uppdraget arbetades om under år 2005 skulle det inte omfatta information beträffande de stora rovdjuren.

Vad är din ambition för de stora rovdjuren – ska de enbart få finnas i populationer så att de inte dör ut eller i sådan riklig mängd som ekosystemen medger?

– Min ambition är att de stora rovdjuren skall finnas i sådant antal att de långsiktigt finns kvar i den svenska faunan, det vill säga så som riksdagen beslutade om rovdjurspolitiken. Populationerna ska i praktiken vara så stora som behövs för att inte riskera att arten dör ut.

Den lägsta möjliga ambitionsnivån enligt våra artbevarandeåtaganden, alltså?

– Vi ska nå de mål som riksdagen har satt upp. Det kommer att finnas gott om tillfällen att återkomma med den diskussionen när rovdjursutredningen presenterats.

Hur tror du att läget är för våra rovdjur vid den här mandatperiodens slut?

– Ljust. Att vi har början till en genetiskt friskare vargstam. Björnstammen i Sverige har nått en nivå som troligen inte kan bli så mycket större. Den illegala jakten har tydligt reducerats och utgör inte samma hot mot de stora rovdjuren. Åter: ambitionen är att vi ska skapa ett system där vi för första gången skyddar hotade stammar med långsiktig förvaltning. Den diskussionen vill jag gärna fortsätta när rovdjursutredningen lämnat sitt förslag.

YLVA LINDBERG FRÅGADE
ANDREAS CARLGREN